

STANOVISKO NIP KOŠICE a MPSVaR SR KU OCHRANE OBJEKTOV PRED ÚČINKAMI ATMOSFÉRICKEJ ELEKTRINY

(uverejnené na stránke NIP Košice dňa 25.7.2017 a aktualizované 12/2019)

Národný inšpektorát práce vychádzajúc zo stanoviska Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky reagujúc na viaceré otázky žiadateľov o informácie ohľadne dodržiavania právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti technických zariadení podľa zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej „zákon“) v nadväznosti na vyhlášku MPSVR SR č. 508/2009 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci s technickými zariadeniami tlakovými, zdvíhacími, elektrickými a plynovými a ktorou sa ustanovujú technické zariadenia, ktoré sa považujú za vyhradené technické zariadenia v znení neskorších predpisov (ďalej „vyhláška č. 508/2009 Z. z.“) po zrušení STN 34 1398:2014 Ochrana pred účinkami blesku. Aktívne bleskozvody, vydáva nasledovné stanovisko.

Prevádzkovanie aktívnych bleskozvodov, ktoré boli uvedené do prevádzky pred 01. 03. 2017

Pri bleskozvodnom zariadení vyhotovenom a uvedenom do prevádzky v dobe platnosti STN 34 1398:2014, revíznym technik môže aj naďalej overovať bezpečnosť aktívneho bleskozvodu odbornou prehliadkou a odbornou skúškou podľa tejto STN. Ak bleskozvodné zariadenie na príslušnom objekte vyhovuje tejto norme, je ho možné ponechať v prevádzke. Ak na základe zistení z kontrolnej činnosti podľa § 9 zákona bleskozvodné zariadenie nevyhovuje bezpečnostným požiadavkám zamestnávateľ je povinný odstrániť v zaujme zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci nedostatky zistené kontrolnou činnosťou a za účelom minimalizácie rizík plánovať jeho rekonštrukciu. V záujme zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci zamestnávateľ je povinný odstraňovať nebezpečenstvo a ohrozenie, a ak to podľa dosiahnutých vedeckých a technických poznatkov nie je možné, vykonať opatrenia na ich obmedzenie a pripraviť opatrenia na ich odstránenie (§ 6 ods. 1 písm. f) zákona).

Uvedenie do prevádzky tých aktívnych bleskozvodov, ktorých projektová dokumentácia bola vypracovaná a schválená pred 01. 03. 2017

Ak projektová dokumentácia aktívneho bleskozvodu bola vypracovaná a schválená pred zrušením normy STN 34 1398:2014 podľa § 14 ods. 1 písm. d) zákona alebo všetky rozpracované aktívne bleskozvody zaradené ako vyhradené technické zariadenia elektrické skupiny A, ktorých technická dokumentácia bola posúdená a bolo vydané odborné stanovisko k dokumentácii podľa § 5 vyhlášky č. 508/2009 Z. z. do 01. 03. 2017, sa môžu dokončiť podľa týchto schválených dokumentácií. Pred uvedením týchto zariadení do prevádzky úradná skúška a odborná prehliadka a odborná skúška sa vykonáva podľa normy, ktorá bola schválená v projektovej dokumentácii a podľa ktorej bolo zariadenie namontované, t. j. STN 34 1398:2014. Inšpektorát práce bude v rámci kolaudácie stavby a jej zmien považovať toto za splnenie požiadavky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Ochrana budov pred účinkami atmosférickej elektriny od 01. 03. 2017

Ochrana budov pred účinkami atmosférickej elektriny sa preukazuje splnením požiadaviek uvedených v súbore STN EN 62 305 1 až 4.

Podľa § 38 ods. 1 zákona, ak zamestnávateľ a fyzická osoba, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom, plnia povinnosti ustanovené týmto zákonom a ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci spôsobom alebo postupom upraveným v slovenskej technickej norme, toto plnenie sa považuje za splnenie požiadaviek na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci; tieto povinnosti možno splniť aj iným preukázateľne primeraným spôsobom.

Z uvedeného vyplýva, že zamestnávateľ a fyzická osoba, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom, môže splniť požiadavky na ochranu pred bleskom aj iným spôsobom po preukázaní splnenia bezpečnostných požiadaviek, ktoré nesmú zvyšovať úroveň rizík technického zariadenia nad úroveň rizík definovaných v technickej norme.

Zamestnávateľ môže splniť požiadavky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (ďalej BOZP) aj iným preukázateľne primeraným spôsobom (napr. skúškami, meraniami, certifikáciou), pričom musí byť zachovaná aspoň minimálna úroveň BOZP stanovená v príslušných STN. Ak sa projektant elektrického zariadenia – ochrany objektu pred účinkami atmosférickej elektriny rozhodne v súlade s § 38 ods. 1 a 3 zákona o BOZP použiť iný postup, ako je uvedený v platnej slovenskej technickej norme (napr. STN EN 62 305-2:2013), musí vypracovať analýzu rizík a na základe tejto analýzy navrhnuť riešenie pri dodržaní minimálnej úrovne ochrany bezpečnosti a zdravia stanovenej v platných STN. Projektant sa v navrhovanom riešení musí vysporiadať s vonkajšou, vnútornou a koordinovanou ochranou objektu pred účinkami atmosférickej elektriny a stanoviť požiadavky na overenie bezpečnosti (postup a vyhodnotenie odbornej prehliadky a odbornej skúšky, prípadne úradnej skúšky) ním navrhovaného riešenia. V jeho návrhu musí byť podrobne rozpracované vyhodnotenie neodstrániteľných nebezpečenstiev a neodstrániteľných ohrození, ktoré vyplývajú z jeho navrhovaných riešení v určených prevádzkových a užívateľských podmienkach a musí vypracovať nielen konštrukčnú dokumentáciu, ale aj sprievodnú technickú dokumentáciu s uvedením informácií o bezpečnom umiestnení, inštalácii, používaní, kontrole, údržbe a oprave elektrických zariadení v súlade s § 4 ods. 1 a ods. 2 zákona o BOZP. V takýchto prípadoch projektant musí stanoviť aj spôsob overenia bezpečnosti vyhradeného technického zariadenia elektrického odbornou prehliadkou a odbornou skúškou, prípadne úradnou skúškou, ak sa jedná o vyhradené technické zariadenie elektrické skupiny A.